

Mletačka republika

Sedam ratova Venecije i Osmanlija između 1396. i 1718. i četiri konflikta koji se neopravdano ne smatraju ratovima

- 1. Mletačko-osmanski rat (1463. - 1479.)
- 2. Mletačko-osmanski rat (1499. - 1503.)
- 3. Mletačko-osmanski rat (1537. -1540.) – Venecija gubi posljednja uporišta u Moreji (Peleponezu) u Grčkoj.
- 4. Mletačko-osmanski rat (1570. - 1573.) – Ciparski rat, pad Cipra u turske ruke, poraz osmanske flote kod Lepanta 1571.
- 5. Mletačko-osmanski rat (1645.-1669.) - Kandijski rat, otok Kretu zauzimaju Osmanlije – Dalmacija – linea Nanni
- 6. Mletačko-osmanski rat (1684.-1699.) – Morejski rat, Venecija preotima Moreju Osmanlijama – Dalmacija – linea Grimani, linija knin, Vrlika, Zadvarje, Vrgorac, Čitluk
- 7. Mletačko-osmanski rat (1714. - 1718.) – Osmanlije ponovno zauzimaju Moreju i posljednje mletačke posjede na Levantu – Dalmacija – linea Mocenigo, današnja granica, koridor Klek-Neum

Giovanni Francesco Camocio Šibenski teritorij i borbe za Ciparskog rata

Cipar, Famagusta
3,5 km zidina

Cipar – Famagusta tvrđava

Krf tvrđava

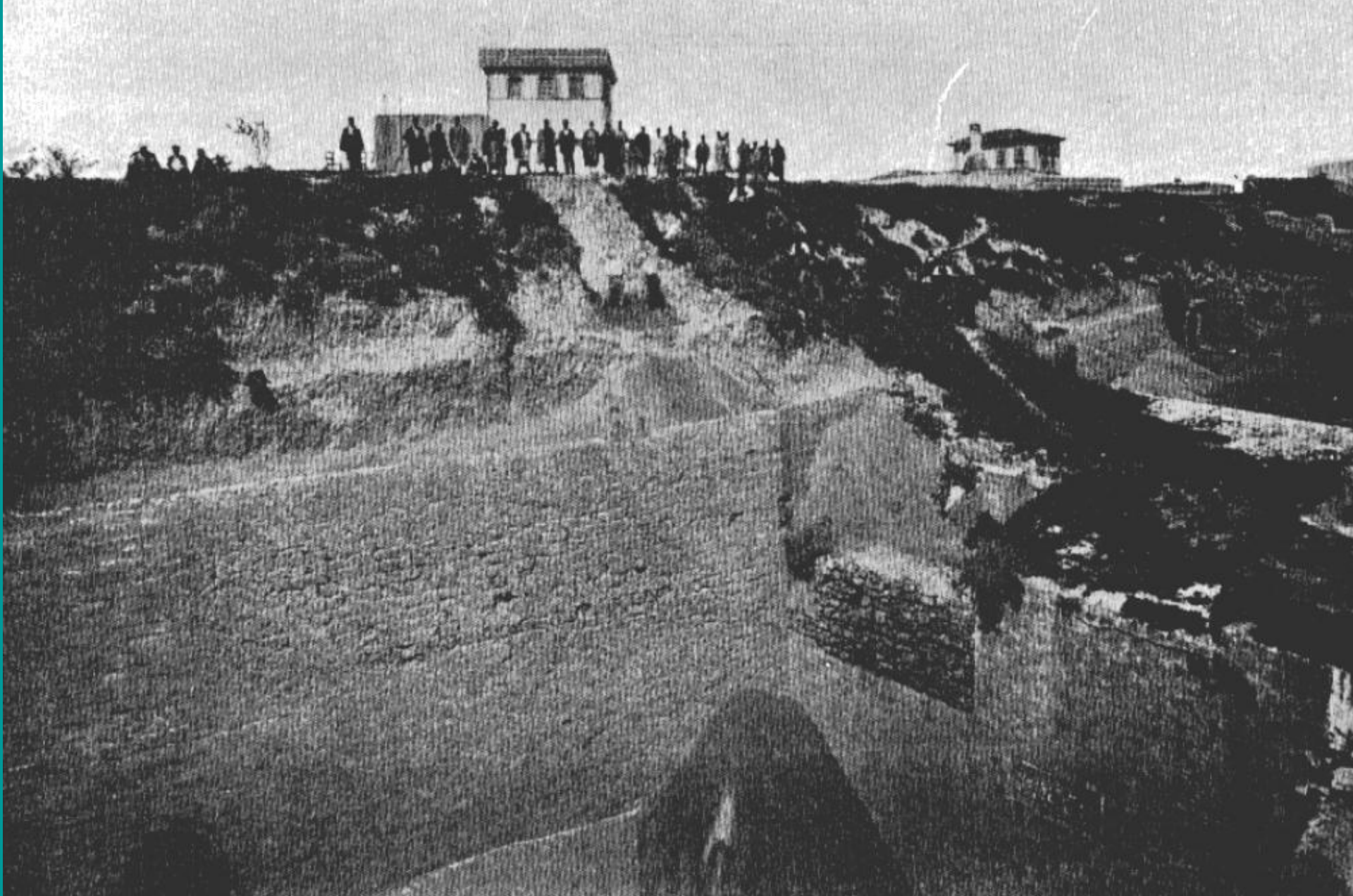
Candia (Heraklion) – Isusov bastion

Palamidi – bastion sv. Andrije

Candia – Heraklion na Kreti

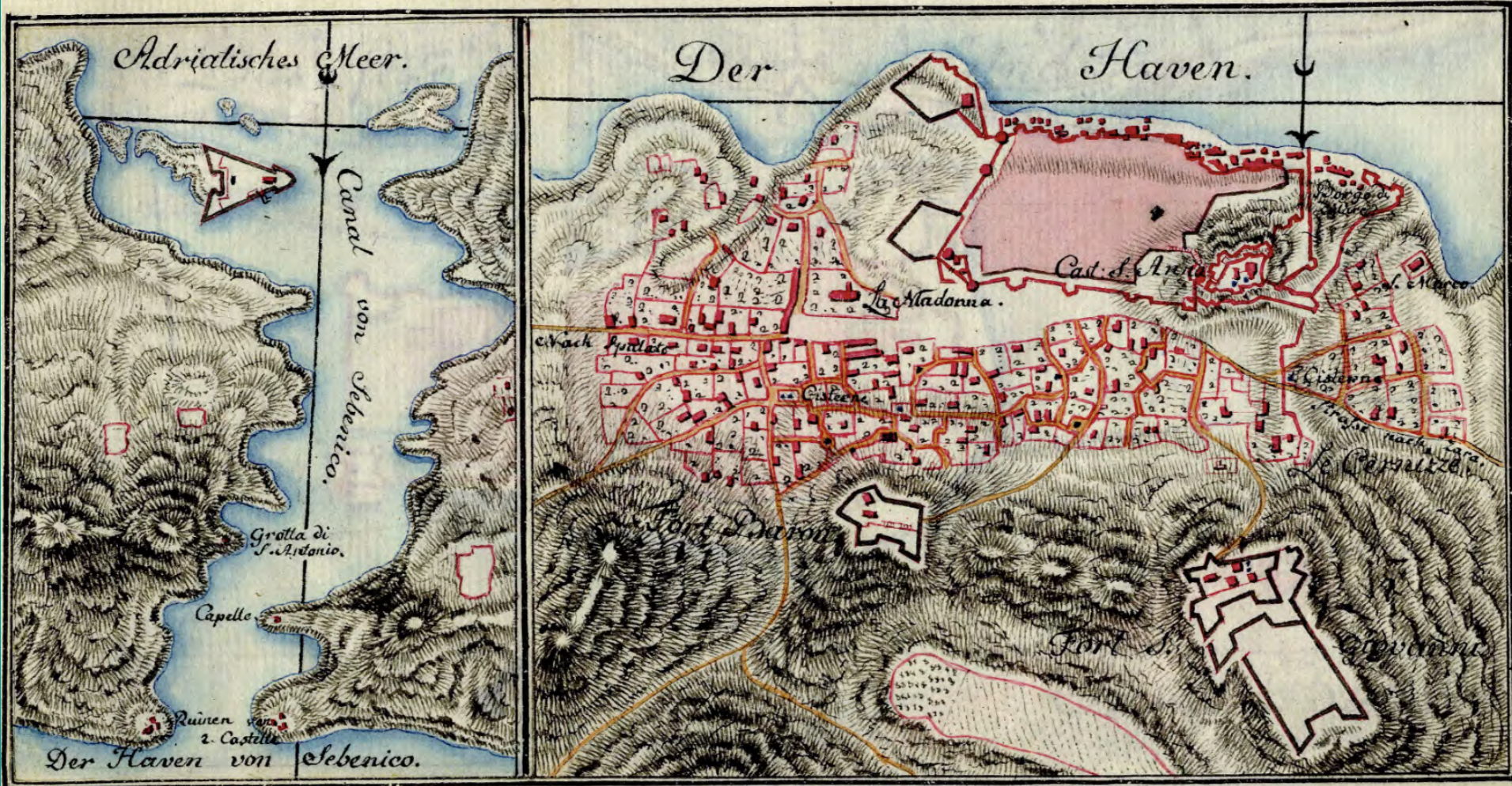

Plan Šibenika s utvrdama austrijskog pukovnika i vojnog inženjera Maximiliana de Trauxa iz 1805.

Fort. S. Nicolo.

Sebenico.

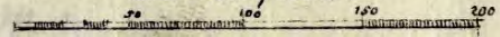
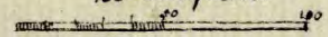
PL.V.

Der Haven von Sebenico.

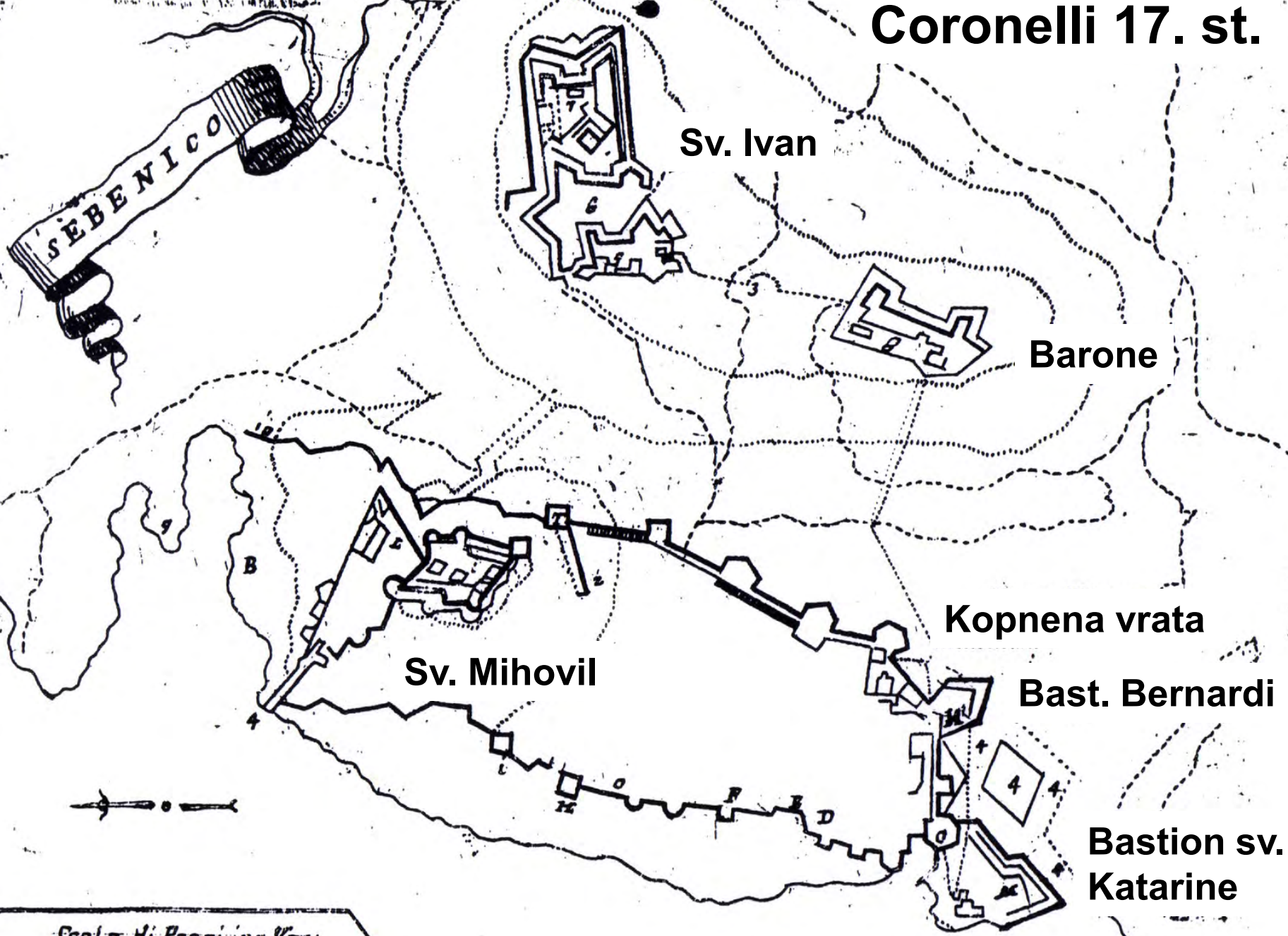
100 Klaftern.

200 Klaftern.

Coronelli 17. st.

Sv. Ivan

Barone

Kopnena vrata

Sv. Mihovil

Bast. Bernardi

Bastion sv.
Katarine

Scala di Passi 100 Ven.
50 100

“...Gian Girolamo suo nipote, il quale avendo ottimamente fortificata Zara, fece dai fondamenti la meravigliosa fortezza di San Niccolò, sopra la bocca del porto di Sebenico.”

G. Vasari, Le Vite VI, p. 346.

Treći mletačko – osmanski rat (1537. – 1540.), Osmanlije postaju pomorska sila, Venecija gradi prve tvrđave u Laguni

Hayreddin Barbarossa -
Kapudan paša

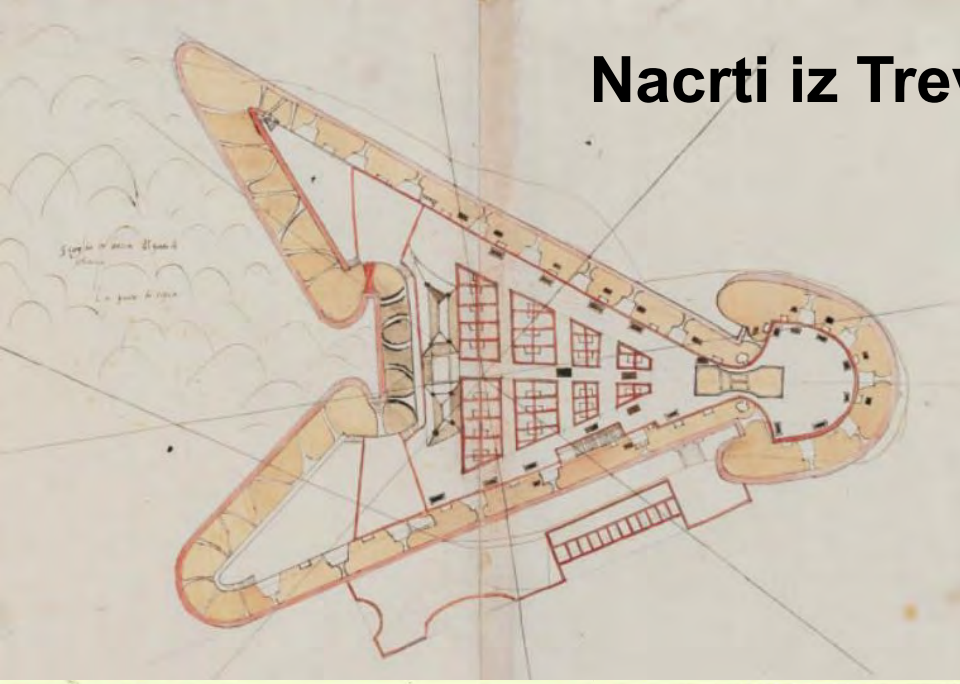
Bitka kod Prevezze (Ambrakijski zaljev) 27. rujna 1538. godine

MICHELE SANMICHELI, FORTE SAN ANDREA U LAGUNI

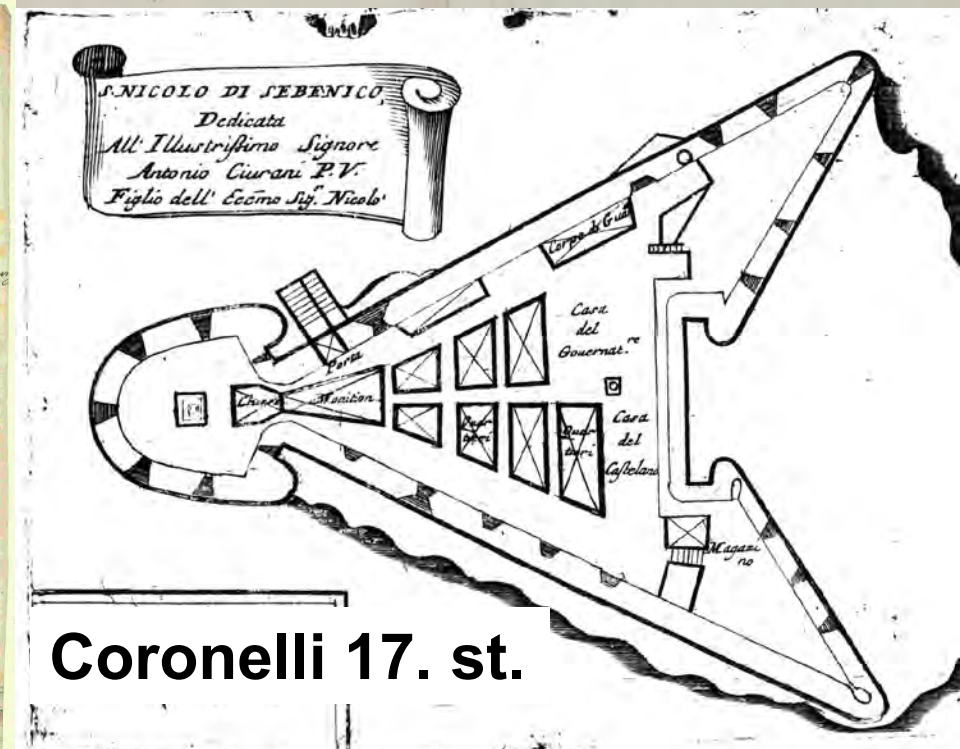
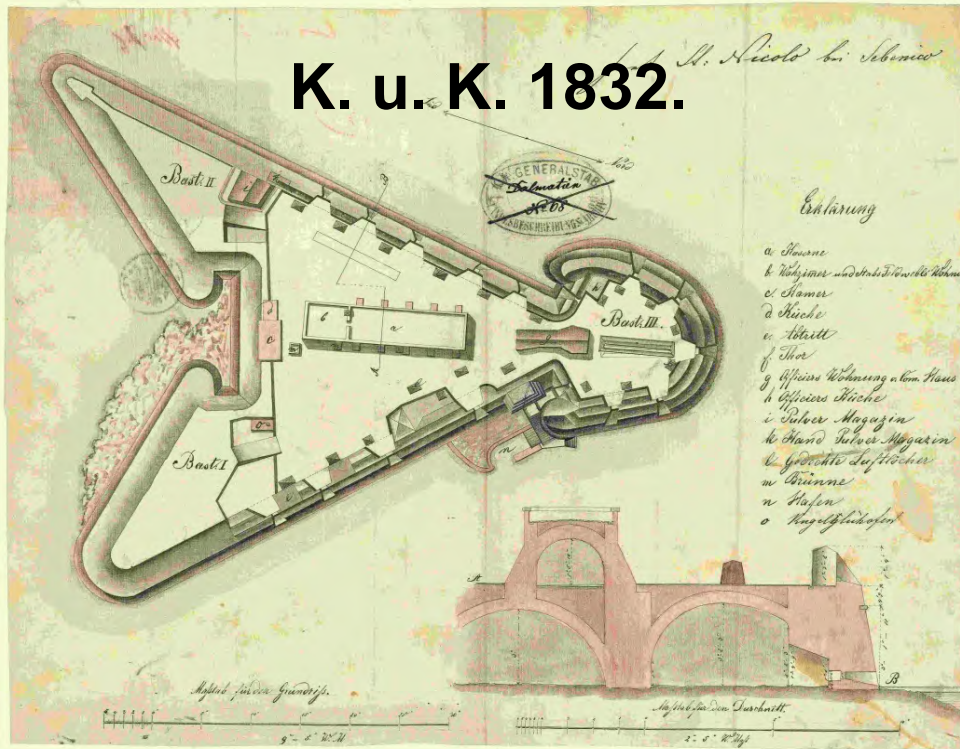

Nacrti iz Trevisa

K. u. K. 1832.

Coronelli 17. st.

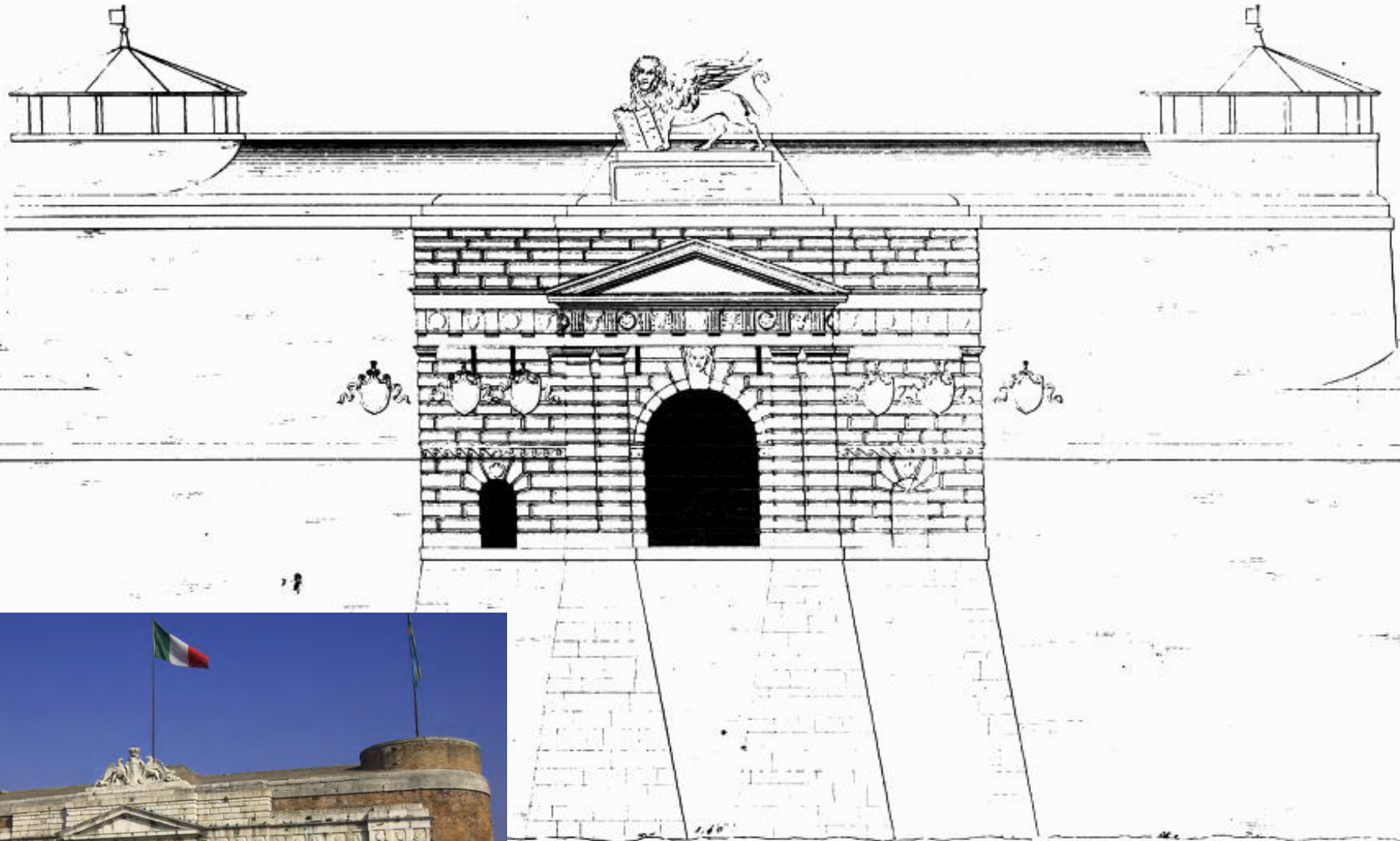

FRANCISCO COPPO PRESIDE CAP. URBIS
ORSATO MANOLESSO PRIMO ARCIS
PRAEFECTO
IO. HIERONYMO. MICHAELIO. VERON. ARHITEC
TO.
MDXXXIII

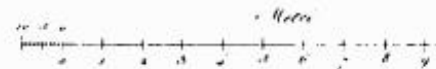

FRANCISCUS. I. AUSTRIAE. IMPERATOR
DALMATIA PERLUSTRATA
LEONEM. HUNC. VENETUM
GALLORUM. VI. PROSTRATUM
ARCI. INSTAURATAE. RESTITUIT
ANNO. MDCCCXXIV.

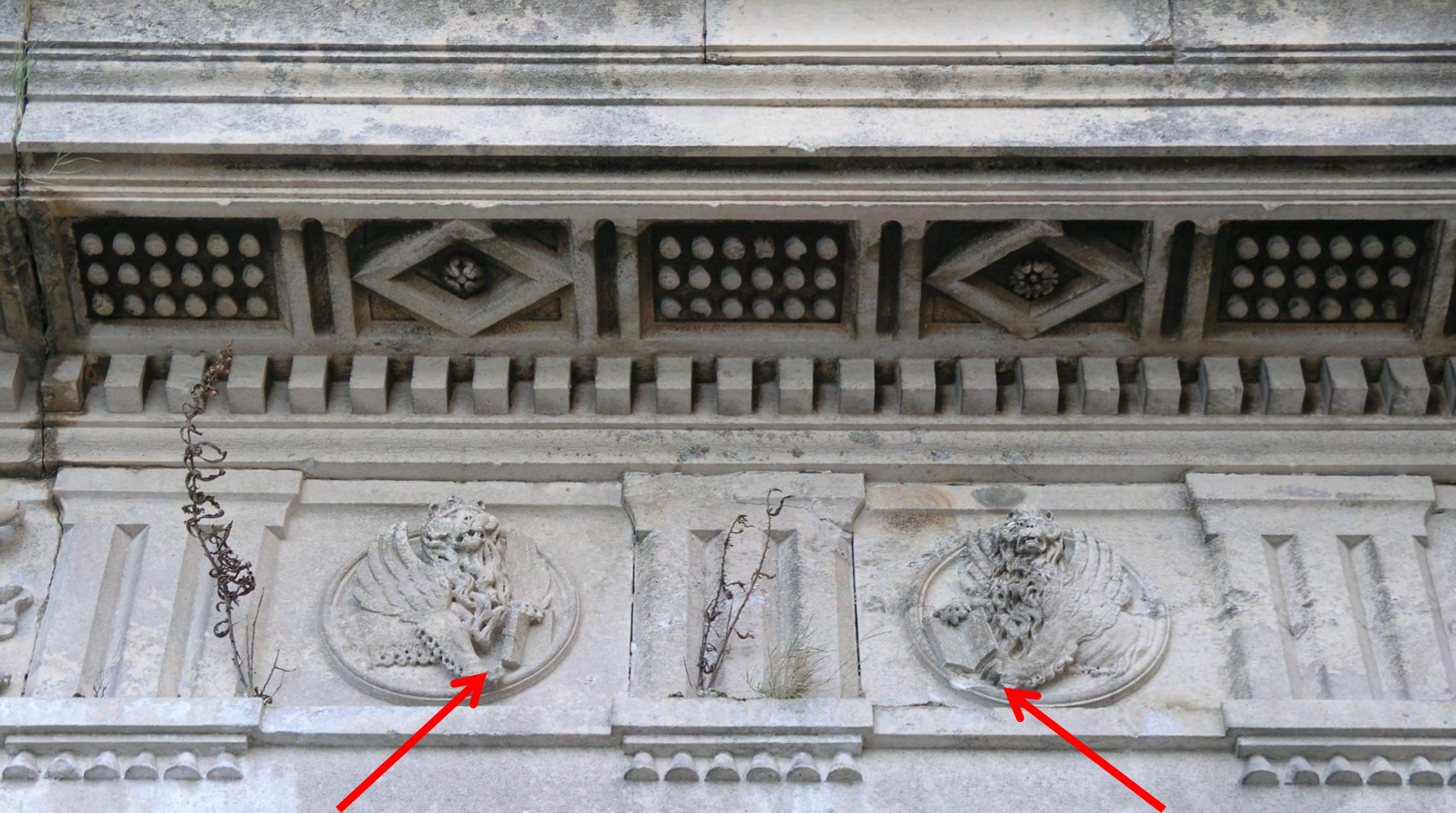
M. SANMICHELI – PORTA NUOVA U VERONI

Campagna Della Porta Nuova in Verona

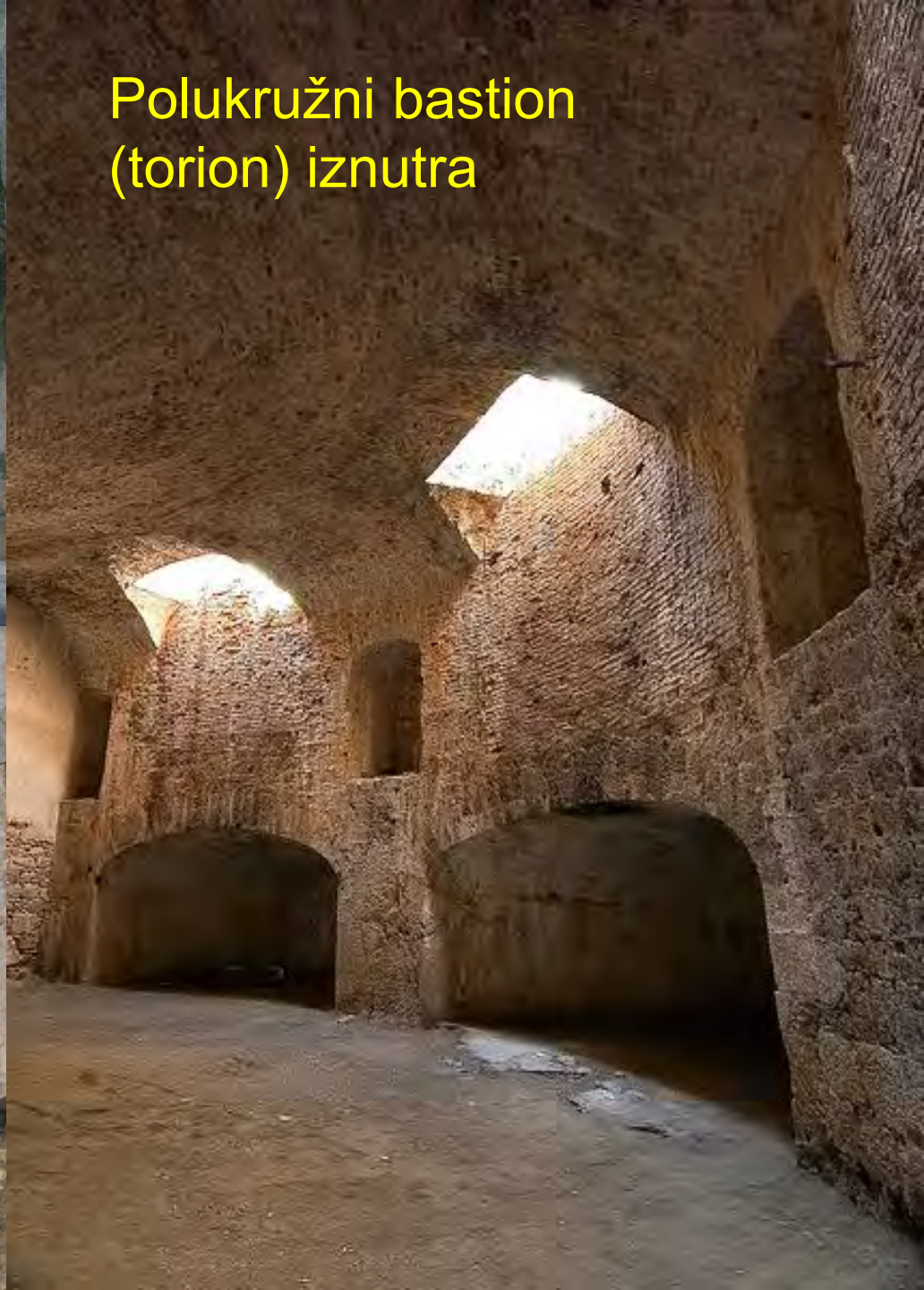
KNJIGA ZATVORENA RAT – 1540.

KNJIGA OTVORENA MIR – 1543.

Polukružni bastion
(torion) iznutra

ULAZNI HOL

Knez Dužd Kaštelan
Venier Lando Moro
1545. god.

KANDIJSKI RAT (1645. – 1669.) GENERALI U SLUŽBI VENECIJE

- Christoph Martin von Degenfeld u mletačkoj službi od 1642. do 1649.
- Camillo Gonzaga od 1645. do 1647. na Kreti
- Gonzaga u Dalmaciji od 1654., u Splitu od 1657. gdje umire.
- Izvori se slažu da je Gonzaga 1657. kratko u Šibeniku

□Karta šibenskog kanala, luke, grada i fortifikacija iz komunalne biblioteke u Trevisu.

□Objavljena u: Fortezze veneziane. dall'Adda all'Egeo. Le difese della Repubblica di Venezia nei disegni della Biblioteca Comunale di Treviso. (secoli XVI-XVIII), Venezia 2014, 152-53.

□Datirana u 1647. godinu.

Legenda: A. Città di Sebenico / B. Castello / C. Fortezza di S. Nicolò / D. Forte di S. Giovanni / E. Tanaglia / F. Redotta del Baron / G. Dove piantò l'inimico le batterie / H. Trinciere di masiera / I. Strada coperta dalla Città / K. La Corna del Cairon.

Iscrizioni nel disegno: PORTO / La Madalena / Torette / S. Antonio / IL CANALE / Saline

Jean Blaeu 1704.

PLAN DE SEBENICO
tel qu'il est a present

Echelle de six Toises
0 10 20

TVRĐAVA BARONE

- ❑ Konzervatorsko-restauratorski radovi na tvrđavi Barone započeli u jesen 2014.
- ❑ Prethodio im konzervatorski elaborat i projekt obnove.

Barone – stanje prije radova

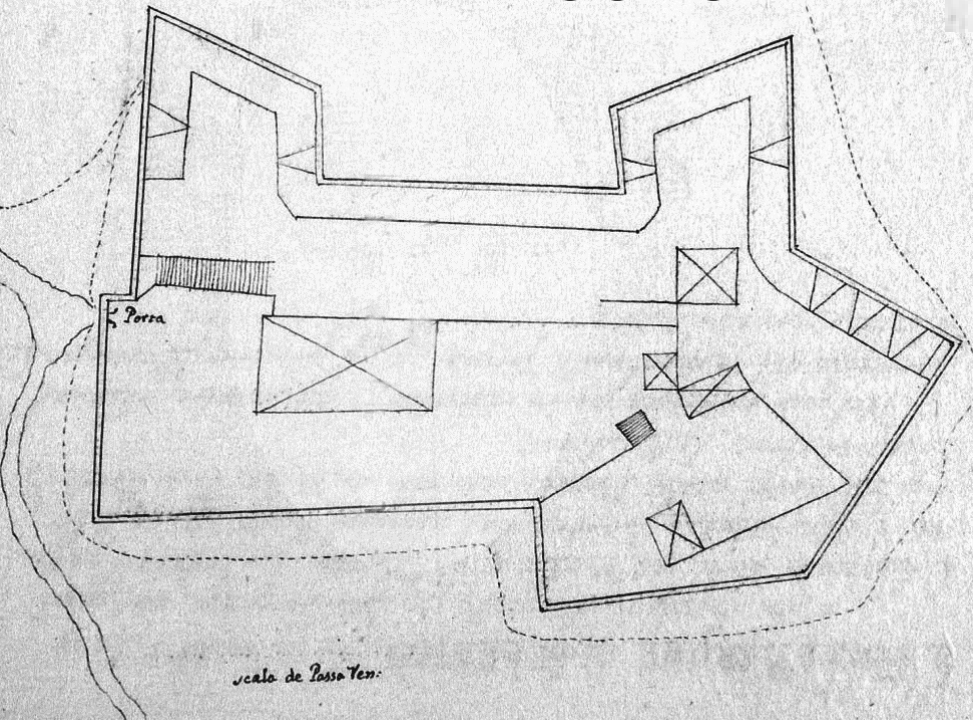
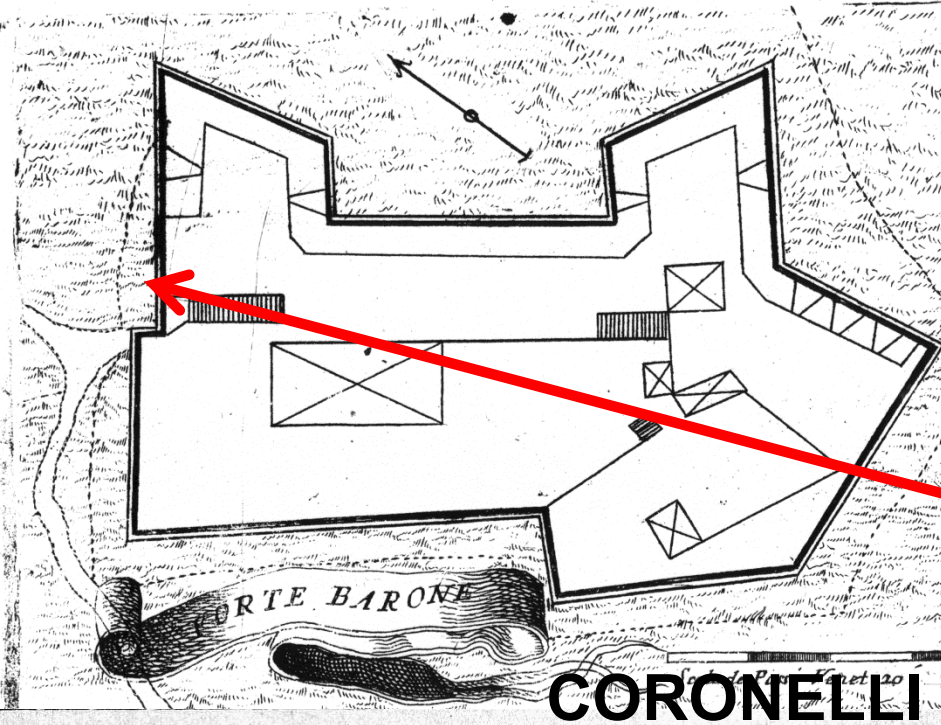

Otcrivanje tvrđave Barone NATPIS-KARTE-DOKUMENTI

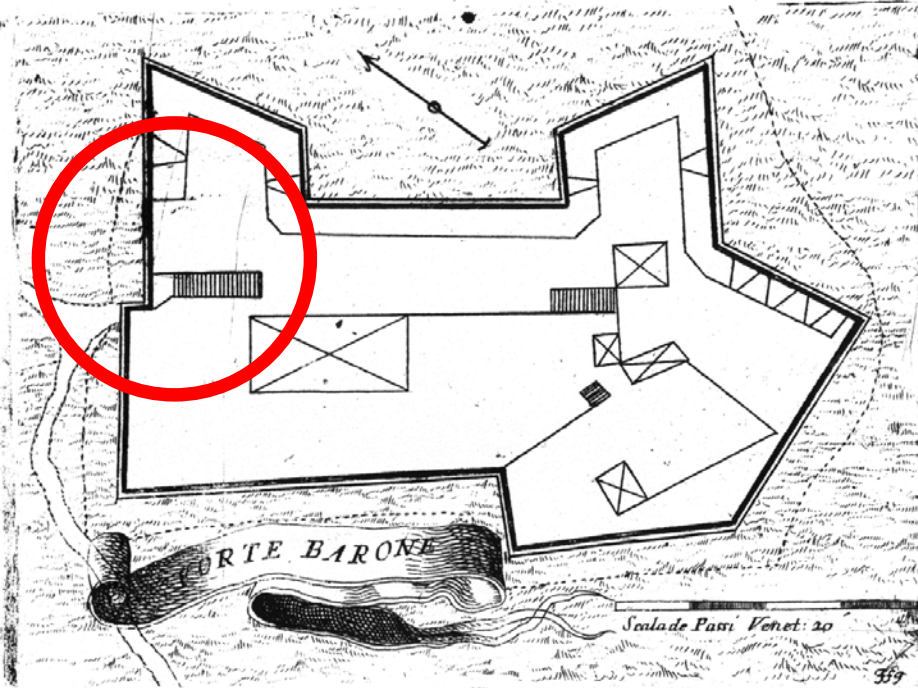
F. A. GALVANI, 1884.

VALIDISSIMUS HOC IN HOSTES
MUNIMENTUM AMPLIUS TUTIUSQUE
REDDERE SEDULO CURAVIT
PRÆSTANTISSIMUS PROVINCIÆ PRÆSES
ANTON. BERNARD. D. MARCI PROCUR.
ANNO SALUTIS M D C LIX
BELLI VERO XV

IL FORTE BARONE di SEBENICO, che fu eretto l'Anno
à similitudine di quello di San Rouanni dal qual
è distante passi 135. Veneti, e dalla città di Sebenico passi
150. è denominato Barone dal nome del sig. Dighen febe
che all'hora nella Prouincia comandaua con titolo di
Bouernatore dell' Armi.
Nel suo principio pure ristretto s'attrouaua che nel
progresso del tempo nella forma ch' il presente Disegno di:
mostra rimase.

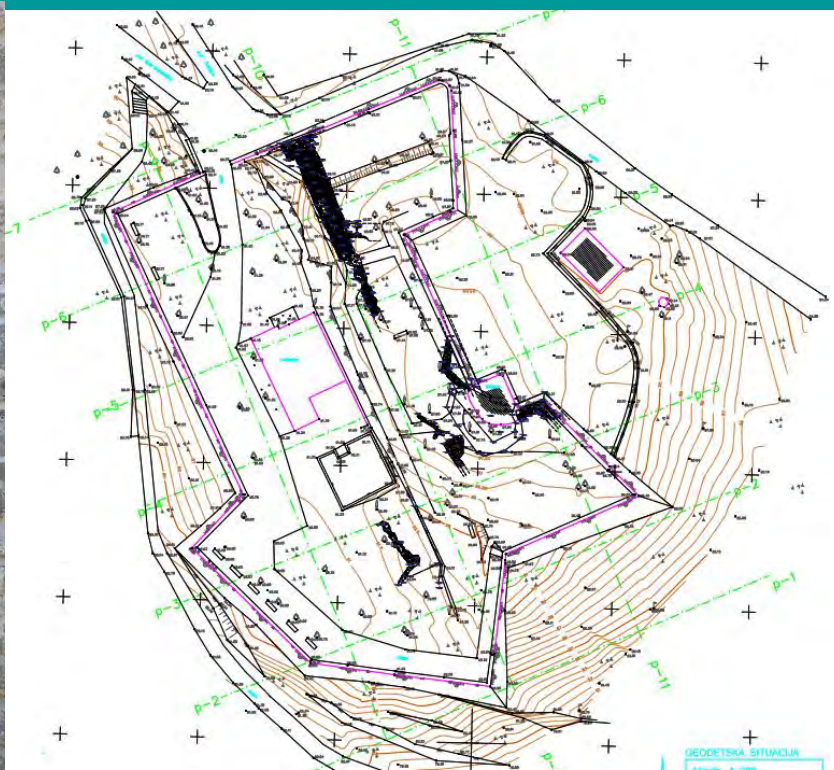
Arheološka istraživanja

- ❑ Iako ograničena iskopavanja pokazala stariju fazu tvrđave
- ❑ Ostatak većeg bedema otkriven na zapadu tvrđave nije terapijenat, a kasniji glavni ulaz u tvrđavu ga presijeca; tragovi habanja stijene ispod bedema
- ❑ Otkriven izvorni ulaz (pokretni most) u tvrđavu koji je bio i u visini grudobrana

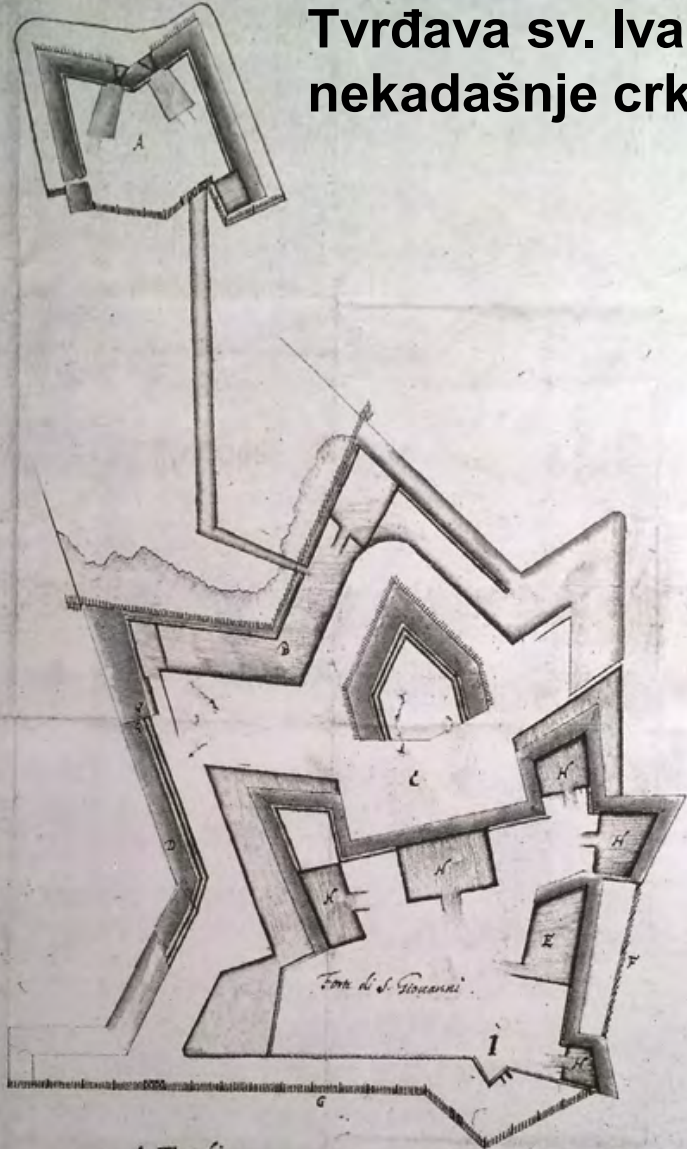

Tvrđava Barone nakon završetka konzervatorsko-restauratorskih radova

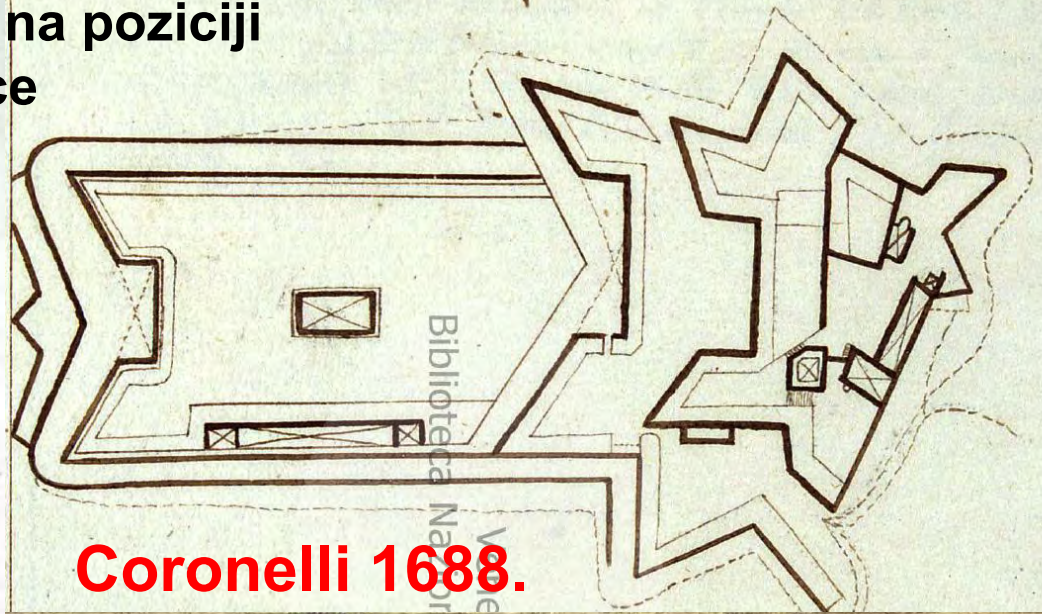

Tvrđava sv. Ivana na poziciji nekadašnje crkvice

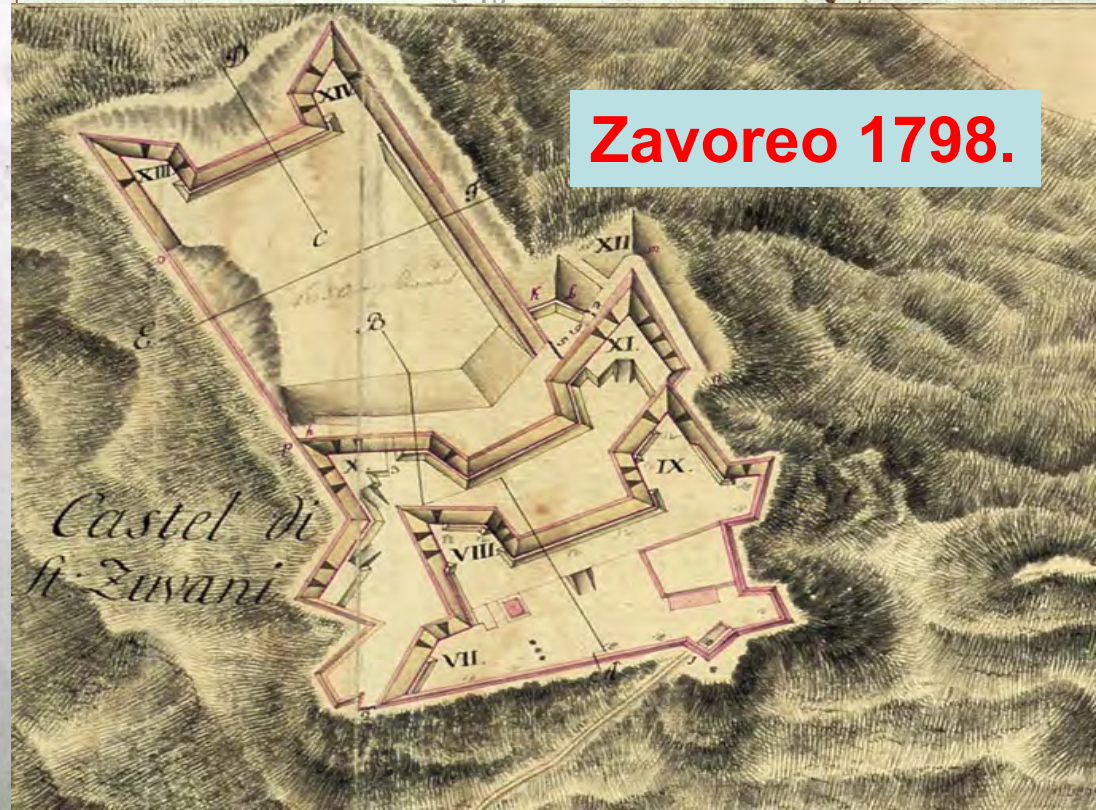

- . A. Toraglia
- . B. Strada coperta alla contra scanga.
- . C. Forno incanav.
- . D. Lavaggio della farina brava.
- . E. Piazza Nuova.
- . F. Resello Nuovo.
- . G. Resello Vecio.
- . H. Piazza Regarati.
- . I. Porta del Forno.

1648.

Coronelli 1688.

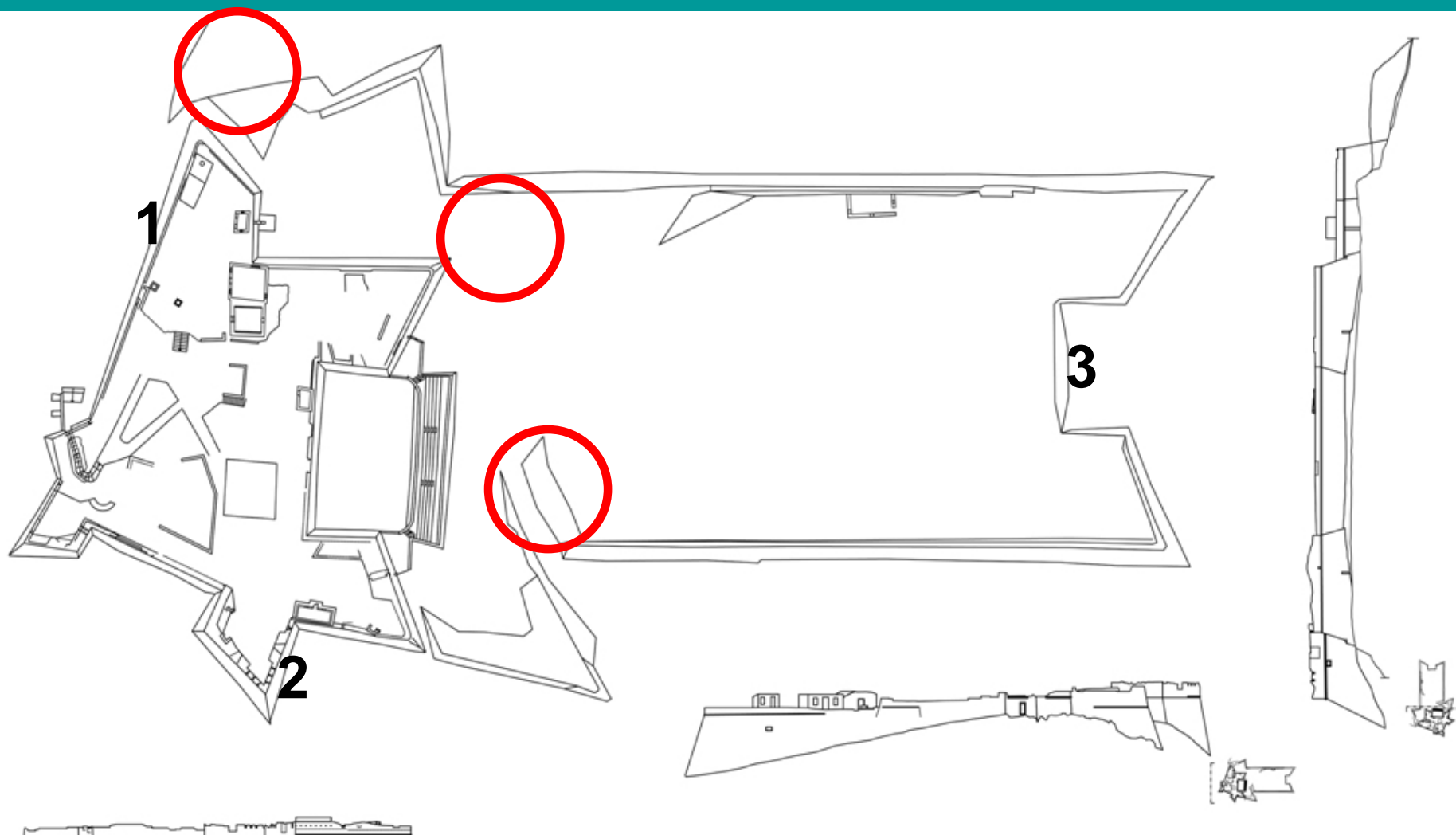

Zavoreo 1798.

Castel di S. Giovanni

Tlocrt tvrđave sv. Ivana s istražnim sondama i pozicijom natpisa

1 – 1649. Pesaro; 2. – 1656. Bernardo; 3. – 1652. Dolfin

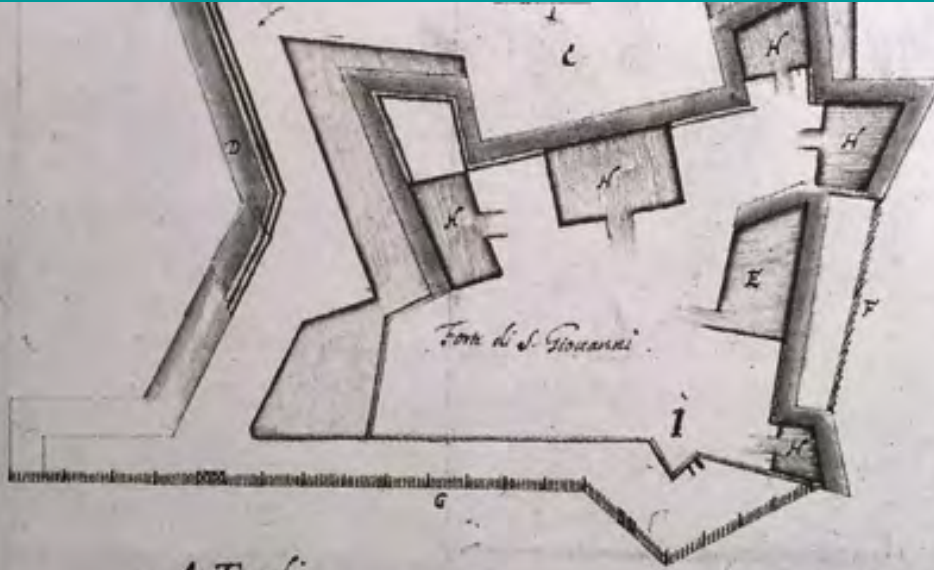
“Alle ist daher in dem elendesten Zustande, an manchen Orte sogar sieht man kaum die Spur der Brustwehren. Vor dem Hornwerke des Forts S. Giovanni entdeckt man noch die Überbleibsel eines bedeckten Wegs und Ravelins, und dies Hornwerk selbst ist eine blosse Ruine.”

Maximilian de Traux, 1805.

Problem glavnog ulaza u kompleks tvrđave

- A. Tanaglia
- B. Strada coperta della porta d'acqua.
- C. Forno incassato.
- D. Ramasceto della folla braga.

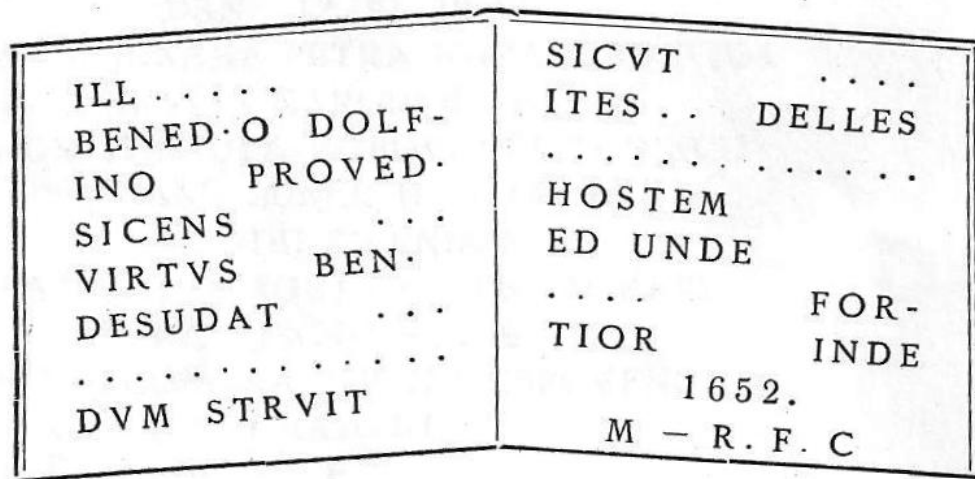

Sondažna arheološka
istraživanja ljeta 2015.

Značenje natpisa, povijesnih izvora prvog reda i odnos različitih autora prema njima (Miagostović, Stošić, Ćuzela, Žmegač)

- Izvanredni providur Alvize Malipiero – kopnena vrata 1646.
- Izvanredni Providur Barbo Pezaro – tvrđava sv. Ivana 1649.
- Izvanredni Providur Benedikt Dolfin – tvrđava sv. Ivana 1652.
- Providur Antonio Bernardo – tvrđava sv. Ivana 1656.
- Providur Antonio Bernardo – tvrđava Barone 1659.

Otkriće pozicije zaboravljenog Dolfinovog natpisa u sjevernim kliještima sv. Ivana

ČORIČEV TORANJ

**ŠKRIP – KAŠTEL
RADOJKOVIĆ 16./17. st.**

- Renesansne kule i kašteli po Dalmaciji – primjer Brača.
- Sagrađene za obranu od gusara i Turaka.

ŠKRIP – KAŠTEL CERINEO 1570. g.

Pučišća na Braču – luka kula (bilo ih je 13)

Kula Žuvecić 1487. g.

**Sutivan (Brač) – kula
Marijanović – kraj 16.
st.**

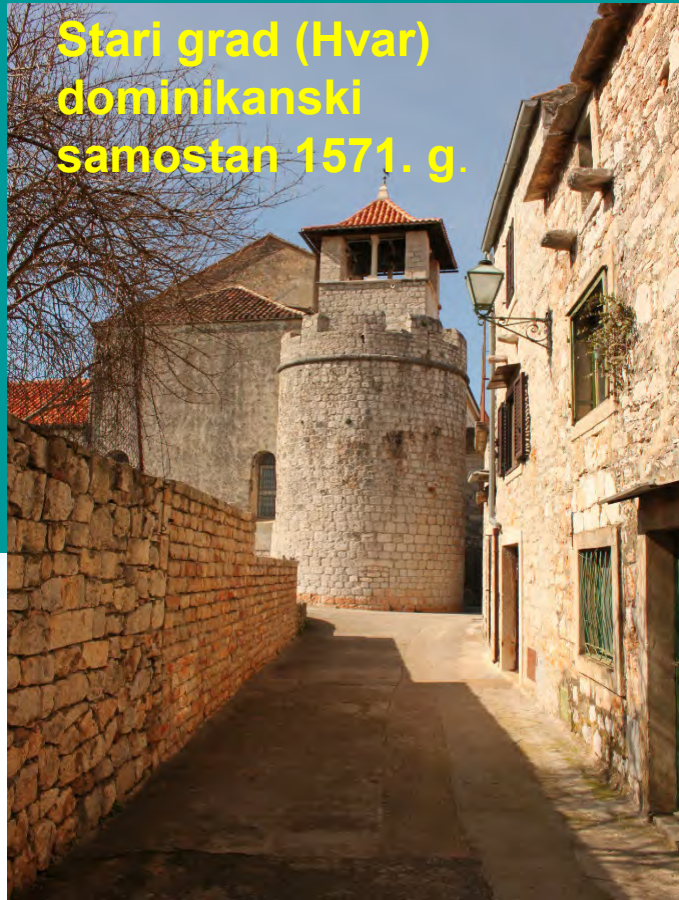

Osim kula i
kaštela, utvrđuju
se crkve,
posebno nakon
Ciparskog rata
(1570. – 1573.)

Postira (Brač) sv. Ivan
16. st.

Stari grad (Hvar)
dominikanski
samostan 1571. g.

Vrboska (Hvar) Gospa
od Milosrđa 1579. g.

Jelsa (Hvar) crkva Marijina Uznesenja 1535. g.

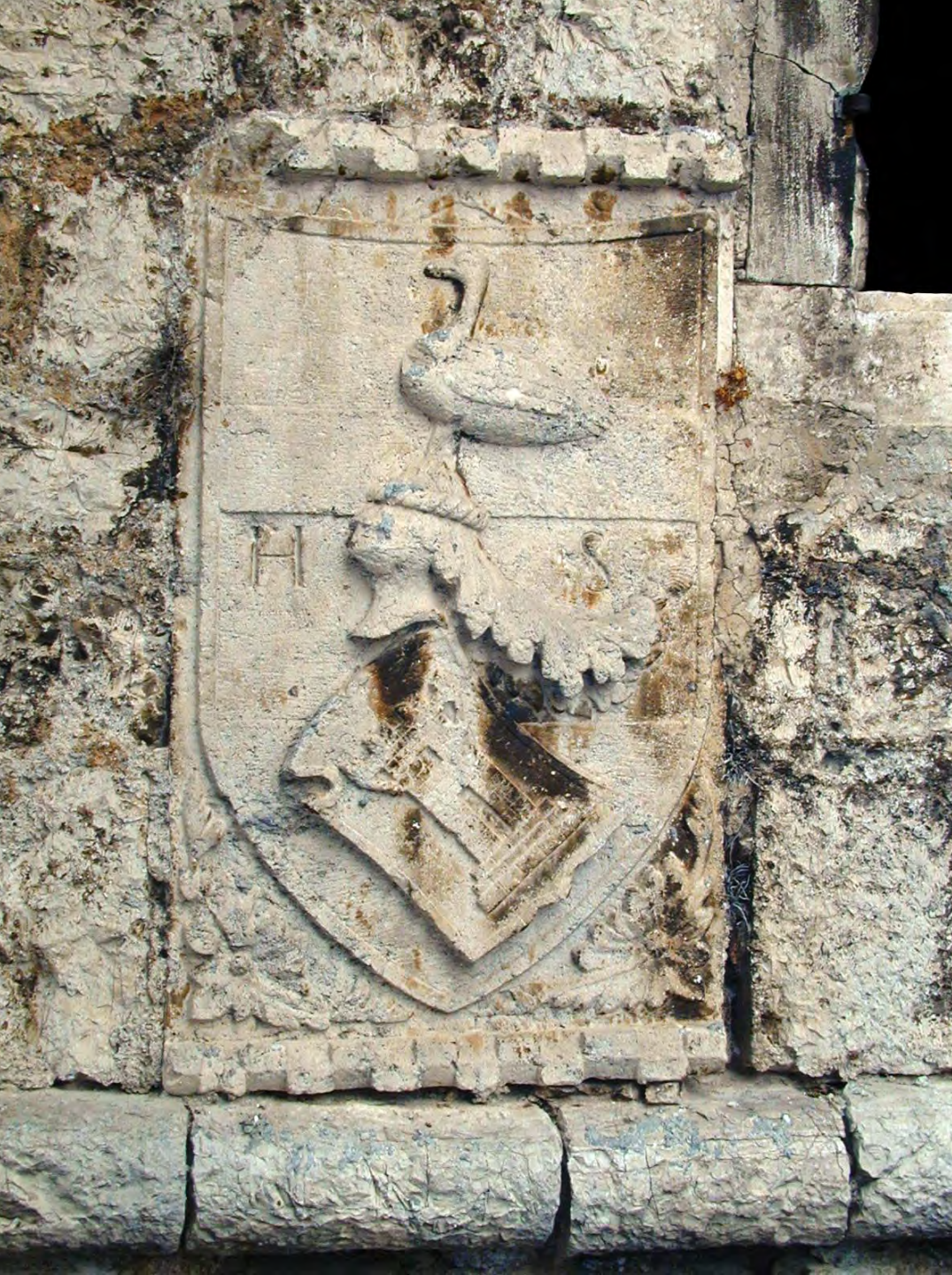

✓ Kula Čorić se izvorno nalazila u moru ili na grebenu uz more kao kaštel Lodi u Kaštelima ili Biskupova kula u Marini kod Trogira.

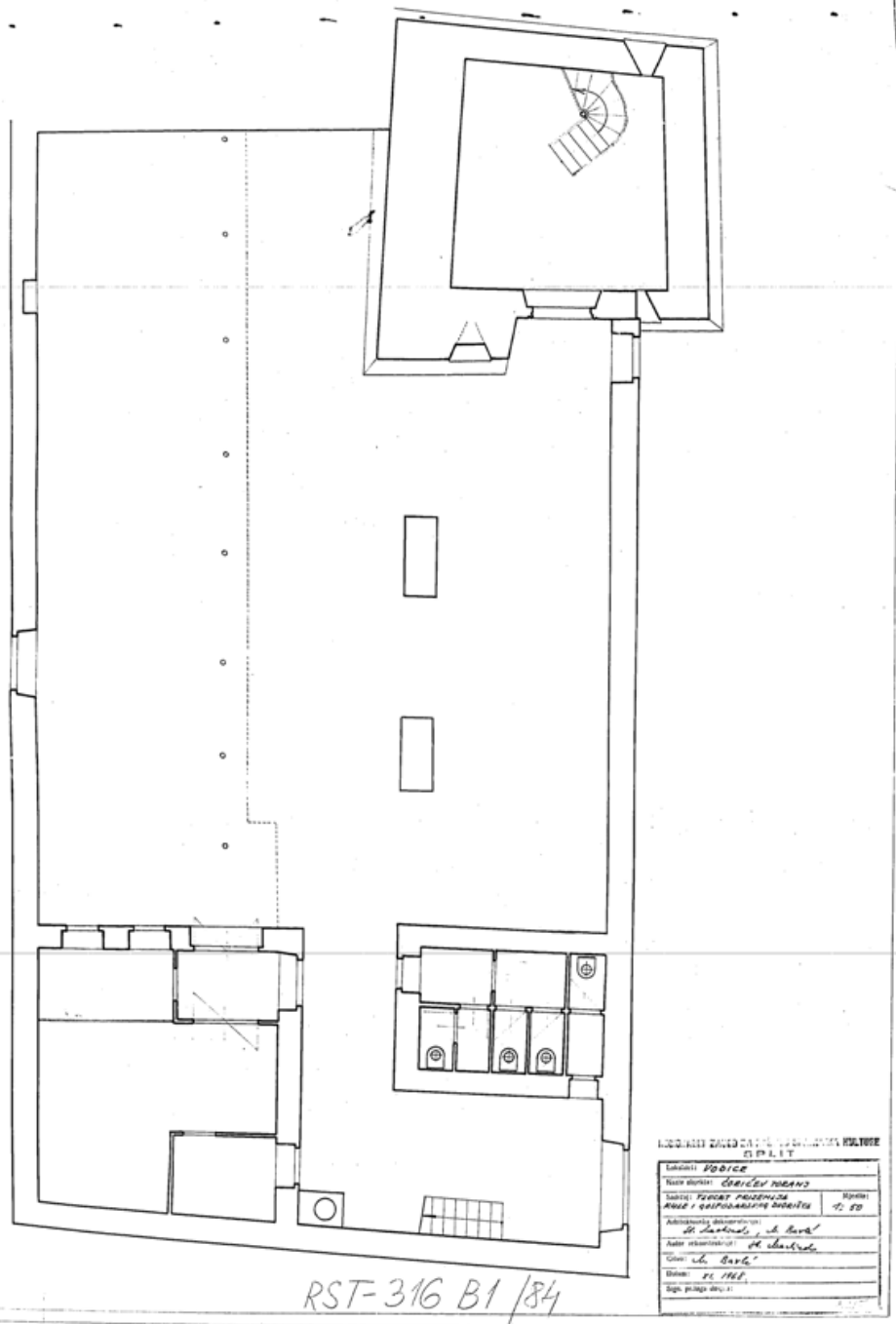

Skromni povijesni podaci o Čorićevom tornju

- Klesar Ivan iz Hvara obvezuje se 1533. godine ugovorom da će plemiću Jeronimu de Saracenis u Vodicama podignuti kuću od lijepog klesanog kamena.
- Kula je u drugoj polovini 17. stoljeća postala vlasništvo šibenske plemićke obitelji Fondra kada je vjerojatno preuređena za stanovanje.

- Kula danas dio kompleksa koji je vjerojatno dograđen za gospodarske namjene u 18. ili čak 19. stoljeću.

- U dvorištu se vide tragovi objekata koji su bili pokriveni jednostrešnim krovom i postavljeni u formi atrija.

- Glavna ulazna vrata vjerojatno imala pokretni most.
- Grbovi nisu potpuno čitljivi.
- Ostaci 4 berteske pri vrhu.

Šibenik – bedemi u Perivoju 15. st.

□ Na kuli se na svim stranama nalaze različite puškarnice i topovski otvori.

□ Na drugom katu Čorićevog tornja kamin i renesansno pilo kao u kuli Akvila na Braču.

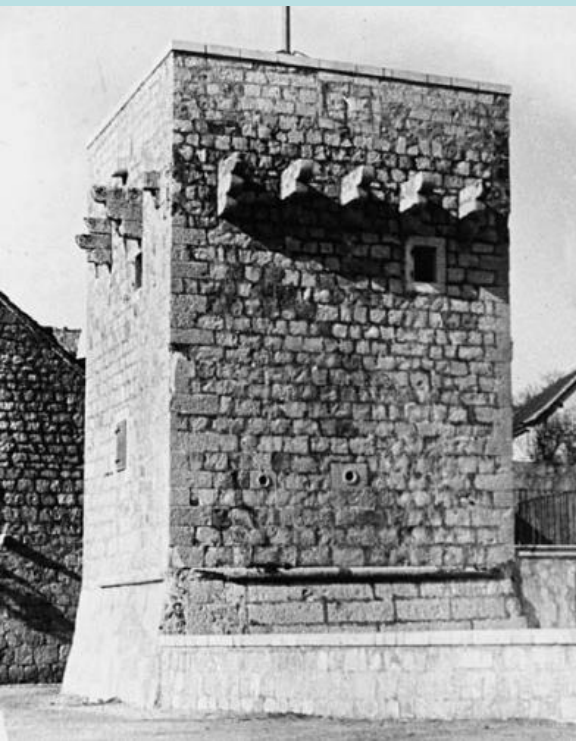
KAMIN

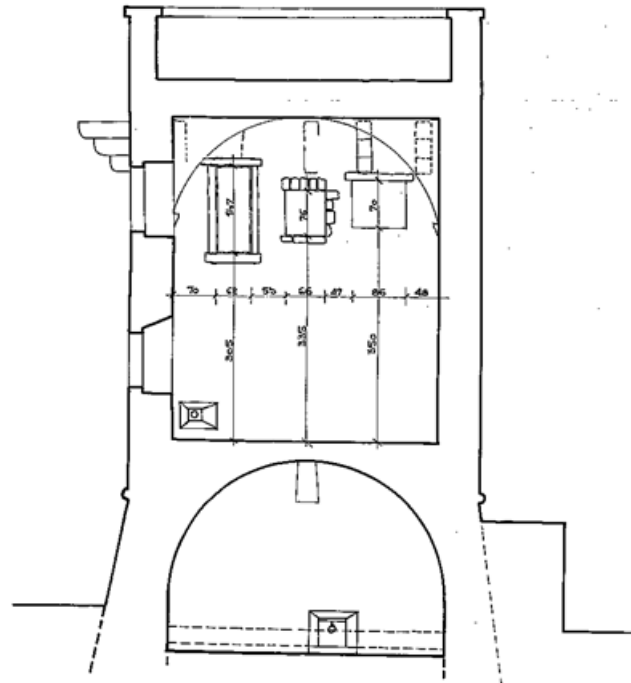
PILO

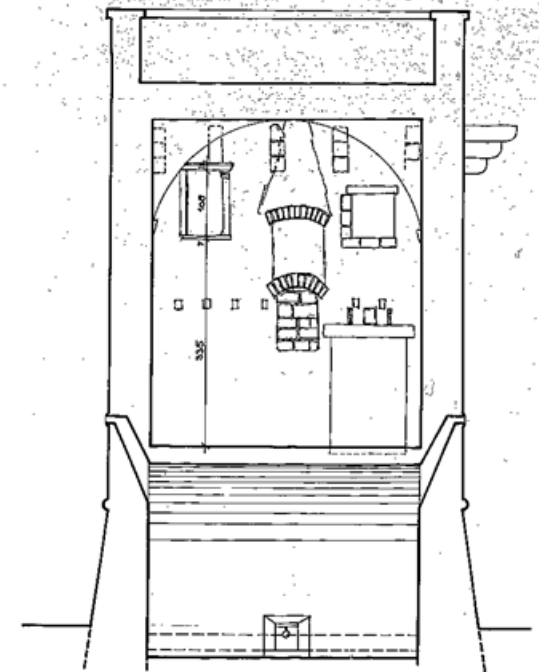
Pučišća (Brač) kula Akvila – prva polovina 16. st.

PRESJEK C-C

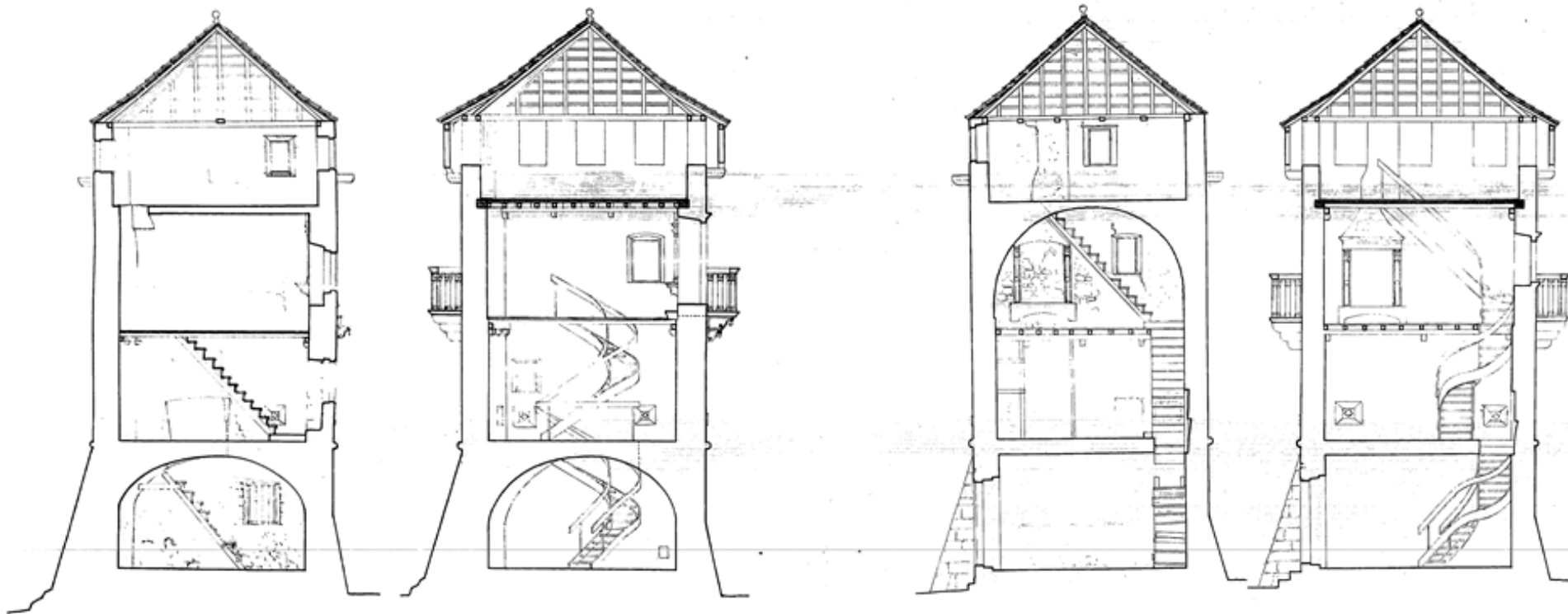

PRESJEK A-A'

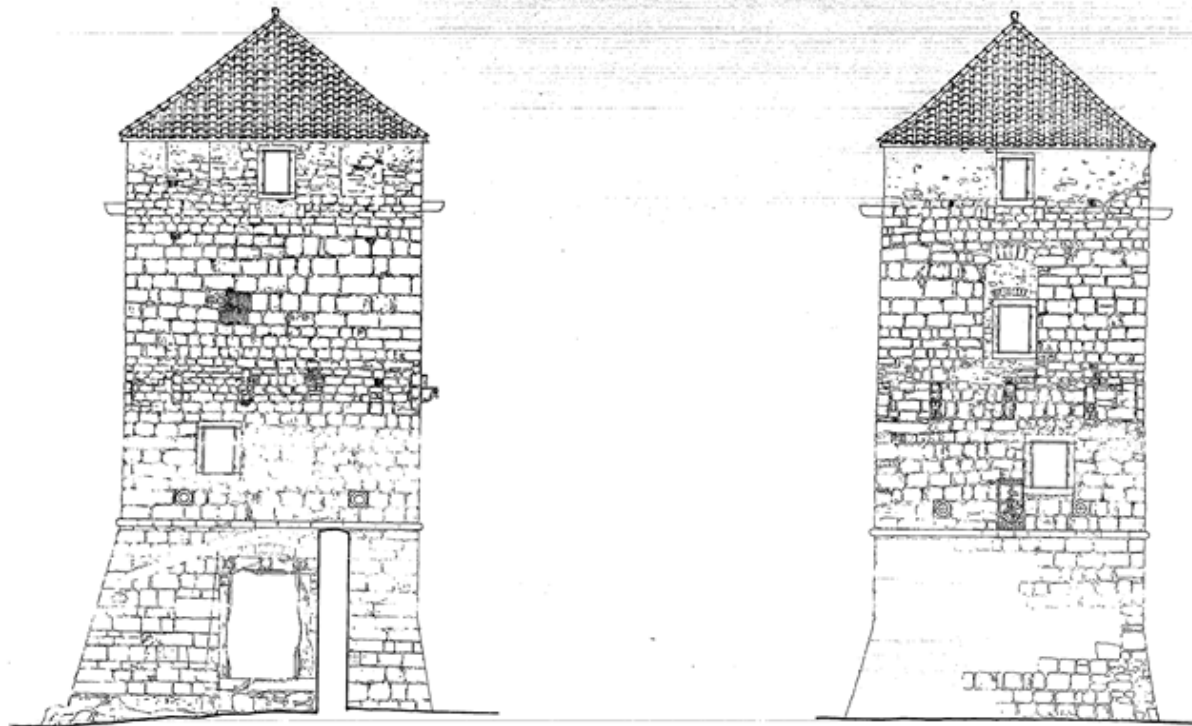
Snimak postojećeg stanja – presjeci

RST- 316A B3 / 84

Snimak postojećeg stanja – fasade

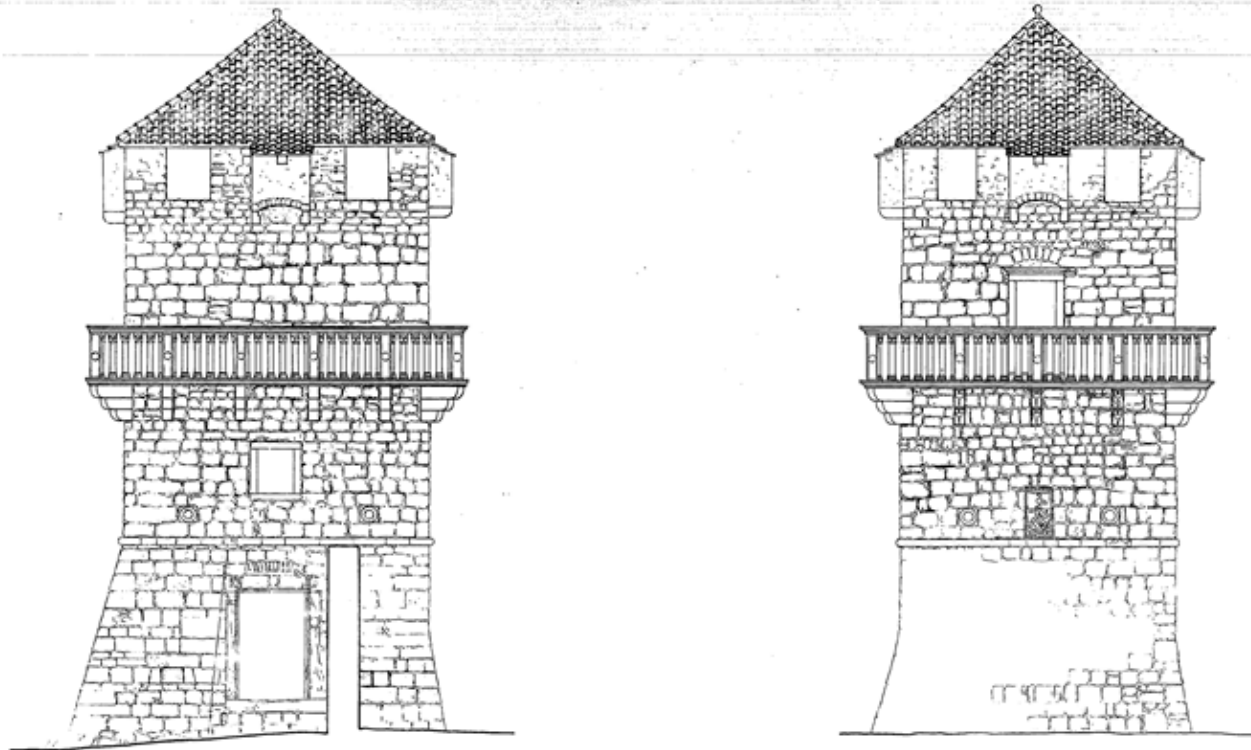

KST-3/6 A4/184

PROJEKT OBNOVE IZ 80-ih GODINA

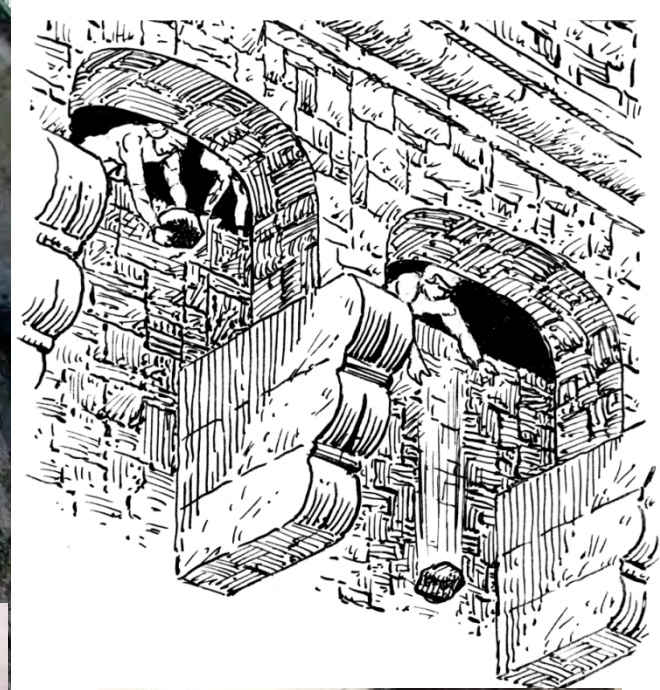
➤ Obnavljaju se 4 berteske pri vrhu, otvara krunište s merlaturom i restaurira balkon.

✓Upitna rekonstrukcija konzola oko kule na drugom katu u formi balkona; radi se o nekadašnjim konzolama mašikula.

✓Balkon bio vjerojatno samo na tri istočne konzole.

Kula Statileo

□ Kula Štafilić (Statileo) u Segetu Donjem dovršena 1516. godine, posve slični Čorićevom tornju.

□ Oko kule je nekada postojao i jarak, a u kulu se ulazilo preko pokretnog mosta.

Trogir kaštel – mašikuli

Kaos stilske restauracije nekih dalmatinskih kula

Restauracija
70-ih godina

Marina, Biskupova kula prije

Kula Ćipiko Kaštel Novi

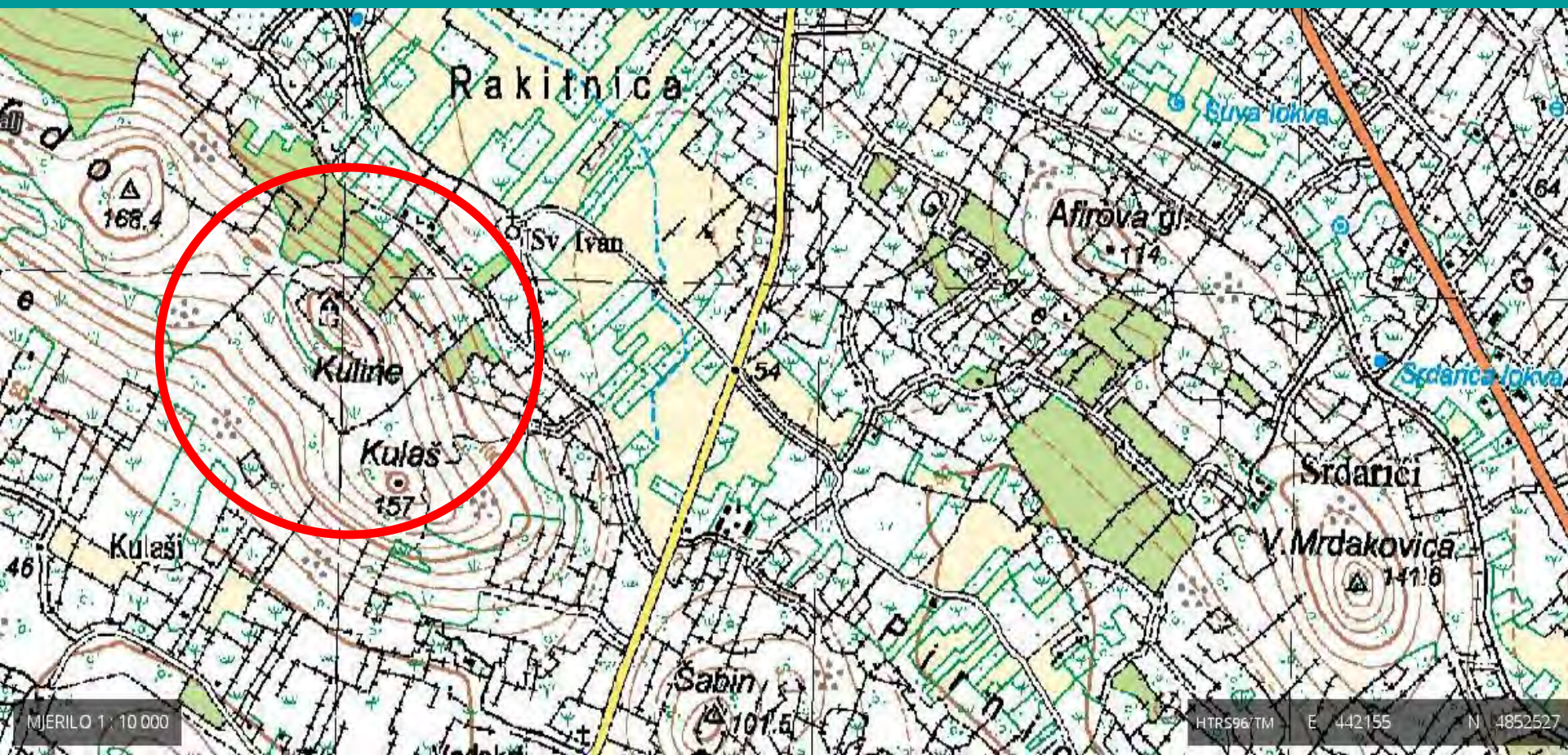

Cipicco Tower before and after reconstruction

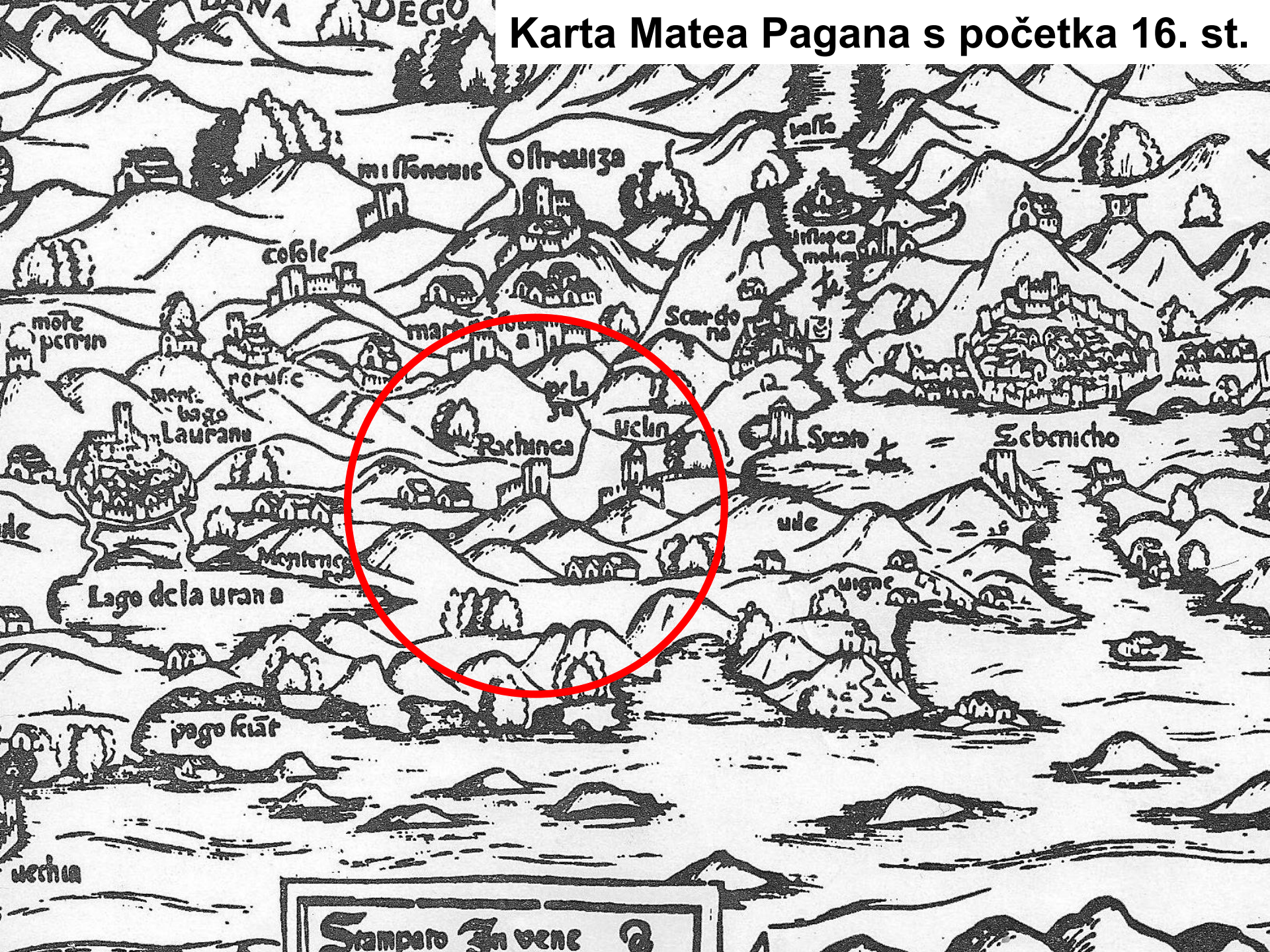
OSNOVNI POVIJESNI PODACI O UTVRDI RAKITNICA

- Šibenik dolazi u posjed Rakitnice 1357. godine.
- Šibenski plemići krajem 1509. čine ugovor sa seljacima iz Rakitnice za gradnju utvrde.
- Početkom Ciparskog rata 1571. Osmanlije zauzimaju Rakitnicu.
- Početkom Kandijskog rata (1645. – 1669.) preotima je zakratko Venecija, a u turskim rukama ostaje do 1699.; nakon toga utvrda napuštena.

Karta Matea Pagana s početka 16. st.

Stampato In Venecia

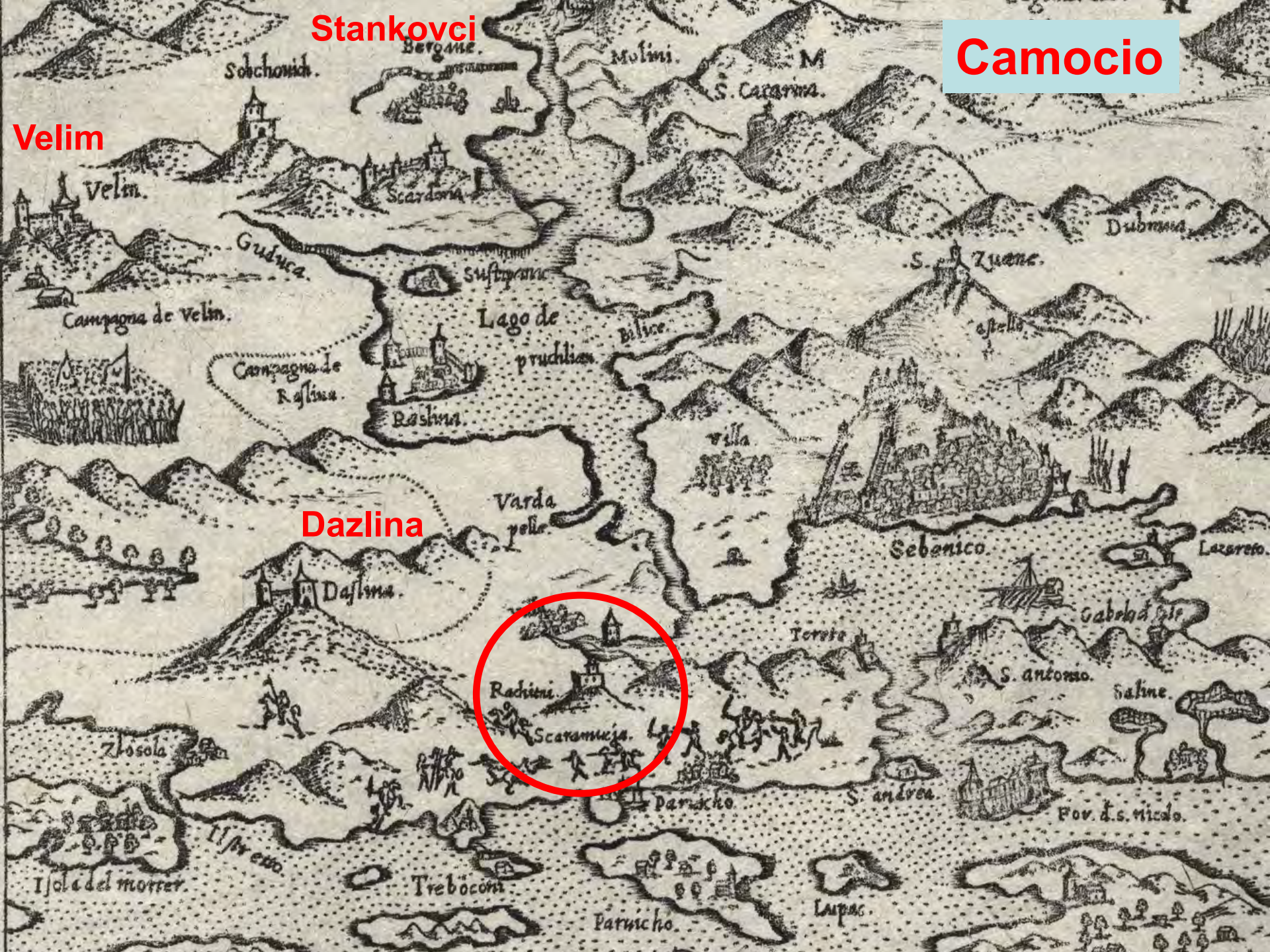
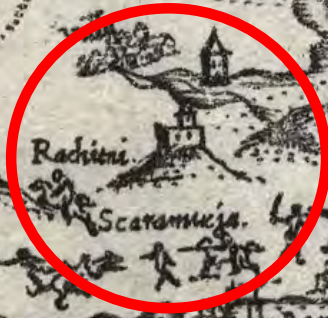

Stankovci

Camocio

Velim

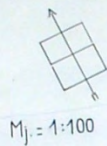
Dazlina

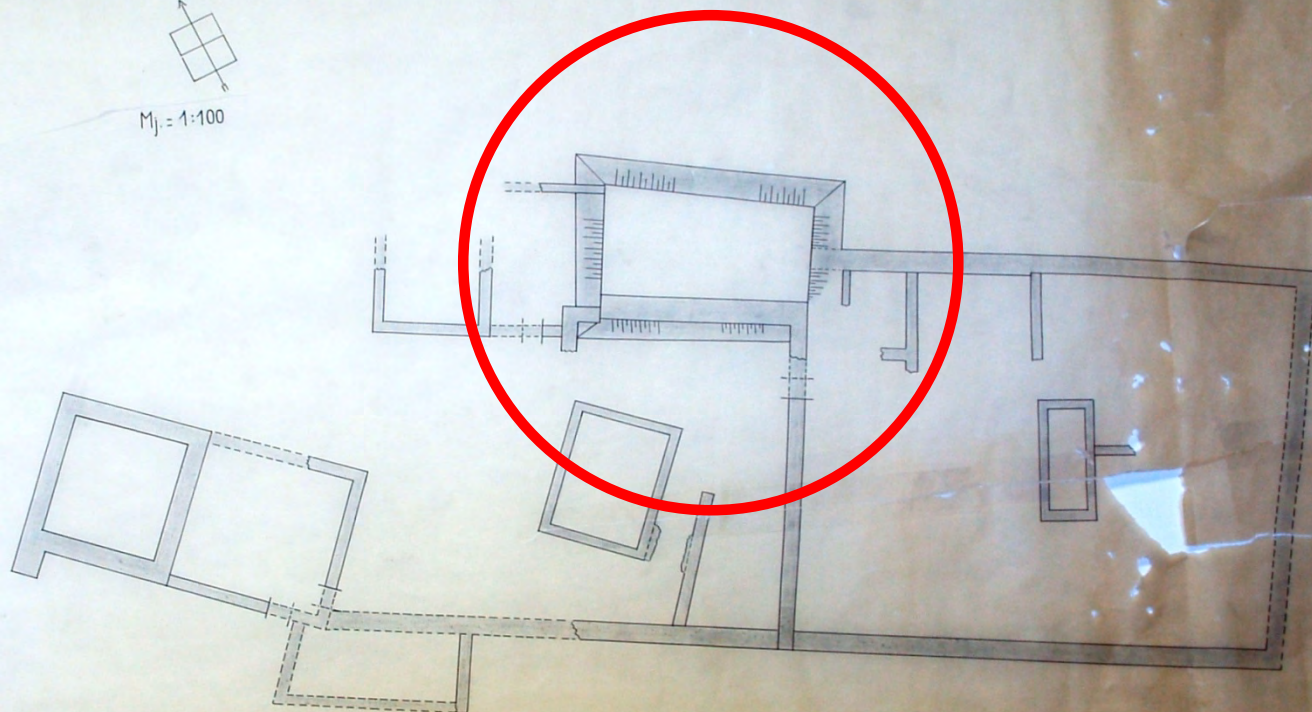
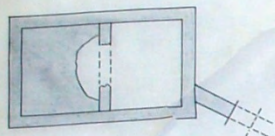

Tlocrt ostataka utvrde u Rakitnici iz 1955. godine

SITUACIJA
GRADINE - RAKITNICA

Mj. = 1:100

- Nužno arheološko iskopavanje i konzervacija ostataka.

Obrambeni pokos (skarpa)

HVALA NA PAŽNJI!